Stockholms läns landsting

**FÖRSLAG 2017:81**

LS 2017-0344

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

# Motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL 2017-0084
2017-08-29

Kl. 10:00-10:15

§§149-187

## § 180
## Motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor

LS 2017-0344

### Ärendebeskrivning
Lotta Nordfeldt (SD) har lämnat en motion om samvetsfrihet för barnmorskor.

### Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 24 juli 2017
Motion 2017:7
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med
L-, M-, KD- och C-ledamöternas förslag till beslut och
SD-ledamotens muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 maj 2017

### Yrkanden
På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 16 augusti 2017.
Följande yrkande framförs:
Bifall från ordföranden Irene Svenonius (M) till landstingsrådsberedningens förslag att avslå motionen.
Bifall till motionen Dan Kareliusson (SD).

### Propositionsordning
Ordföranden frågar på vart och ett av de framställda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen bifaller landstingsrådsberedningens förslag.

### Landstingsstyrelsens beslut
Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

*att* avslå motionen.

*Reservation*
Dan Kareliusson (SD) reserverar sig muntligt mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.
**Expedieras till** Landstingsfullmäktige, Akten

OJUSTERAT

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-08-16

LS 2017-0344

Landstingsstyrelsen

# Motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor

Föredragande landstingsråd: Ella Bohlin

## Ärendebeskrivning

Lotta Nordfeldt (SD) har lämnat en motion om samvetsfrihet för barnmorskor.

## Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

*att* avslå motionen.

## Landstingsrådsberedningens motivering

Svensk abortlagstiftning är väl avvägd. I vården ska alltid respekt för varje enskild individ finnas. Tillgången till vård ska säkerställas och vara av hög kvalité oavsett bostadsort.

Abortlagstiftningen är fastställd av Sveriges riksdag och vilar på en demokratisk grund. Landstinget erbjuder invånarna i Stockholms läns landsting denna lagstadgade rätt till vård, vilket väger tyngre än enskilda individers önskan att självständigt välja vilka arbetsuppgifter man önskar utföra inom ramen för en anställning i Stockholms läns landsting. Detta har också förts fram i domskälen till två aktuella rättsfall där barnmorskor bland annat krävt skadestånd för diskriminering samt anfört att deras mänskliga rättigheter har kränkts då de nekats anställning som barnmorskor efter att de meddelat att de inte tänker utföra en barnmorskas samtliga arbetsuppgifter. Se Arbetsdomstolens dom AD 2017 nr 23 samt dom i mål nr T 2153-15 i Nyköpings tingsrätt. I båda fallen fastslogs att

arbetsgivarna,som nekat barnmorskorna anställning med samvetsfrihet, agerat med stöd av lagen.
Motionen föreslår att Stockholms läns landsting ska undersöka möjligheten att införa två olika typer av barnmorsketjänster inom landstinget, en med samvetsfrihet och en utan. De som åberopar samvetsfrihet ska kunna arbeta och söka tjänst i förlossnings- och mödravård, utan att delta vid aborter.

Landstinget som arbetsgivare beslutar om verksamhetens organisation, kompetenskraven för de anställda och vem som ska anställas. Arbetsgivaren leder och fördelar arbetet. En arbetssökande eller medarbetare har inte rätt att välja vilka arbetsmoment man avser att genomföra inom ramen för en anställning.

Medarbetare som arbetar inom hälso- och sjukvården förväntas delta i de arbetsuppgifter som krävs för att uppnå målet i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Att inrätta särskilda tjänster för barnmorskor som villkorar vilka arbetsmoment de önskar utföra inom ramen för en anställning låter sig inte göras så enkelt. Det äventyrar dels arbetsgivarens möjlighet till att leda och fördela arbetet och kan medföra behov av ökad bemanning i vården och ökade väntetider. Ett sådant förfarande riskerar även att inskränka patientens rätt till en god och jämlik vård.

**Beslutsunderlag**

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 24 juli 2017
Motion 2017:7
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med
L-, M-, KD- och C-ledamöternas förslag till beslut och
SD-ledamotens muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 maj 2017

Irene Svenonius

Ella Bohlin

Gustaf Drougge

2017-07-24
LS 2017-0344

*Landstingsstyrelsen*
*Landstingsstyrelsens förvaltning*
*SLL Personal och utbildning*
*Lena Halvardson Rensfelt*

Landstingsstyrelsen

# Motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor

## Ärendebeskrivning
Lotta Nordfeldt (SD) har lämnat en motion om samvetsfrihet för barnmorskor.

## Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 24 juli 2017
Motion 2017:7
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med
L-, M-, KD- och C-ledamöternas förslag till beslut och
SD-ledamotens muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 maj 2017

## Förslag till beslut
Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

*att* avslå motionen.

## Förvaltningens förslag och motivering

*Sammanfattning*
Lotta Nordfelt (SD) har lämnat en motion i vilken hon föreslår att Stockholms läns landsting ska undersöka möjligheten att införa två olika typer av barnmorsketjänster inom landstinget, en med samvetsfrihet och en utan. Förvaltningen föreslår att motionen avslås. Patientens rätt till en god vård väger tyngre än enskilda individers önskan att självständigt välja vilka arbetsuppgifter man önskar utföra inom ramen för en anställning.

*Bakgrund*
Lotta Nordfelt (SD) har lämnat en motion i vilken hon föreslår att Stockholms läns landsting ska undersöka möjligheten att införa två olika typer av barnmorsketjänster inom landstinget, en med samvetsfrihet och en utan. Barnmorskor som anställs på en barnmorsketjänst med samvetsfrihet skulle enbart arbeta med förlossningsvård och mödravård, inte vård i anslutning till abort. Barnmorskor som anställs på den andra tjänsten skulle arbeta som ”klassiska barnmorskor”. Vidare föreslår motionären att de som åberopar samvetsfrihet ska kunna arbeta och söka tjänst i förlossnings- och mödravård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att avslå motionen.

*Överväganden*
Landstinget som arbetsgivare äger rätt att fritt besluta om verksamhetens organisation, kompetenskraven för de anställda och, i förlängningen, vem som ska anställas. Arbetsgivaren leder och fördelar arbetet. En arbetssökande eller medarbetare har inte rätt att välja vilka arbetsmoment man avser att genomföra inom ramen för en anställning.

Medarbetare som arbetar inom hälso- och sjukvården förväntas delta i de arbetsuppgifter som krävs för att uppnå målet i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Abort är en lagstadgad rättighet som det åligger landstinget att tillhandahålla i förenlighet med kravet på god vård. Lagstiftningen är fastställd av Sveriges riksdag och vilar på en demokratisk grund. Patientens rätt till en god vård väger tyngre än enskilda individers önskan att självständigt välja vilka arbetsuppgifter man önskar utföra inom ramen för en anställning i Stockholms läns landsting. Detta har också förts fram i domskälen till två aktuella rättsfall där barnmorskor bland annat krävt skadestånd för diskriminering samt anfört att deras mänskliga rättigheter har kränkts då de nekats anställning som barnmorskor efter att de meddelat att de inte tänker utföra en barnmorskas samtliga arbetsuppgifter. Se Arbetsdomstolens dom AD 2017 nr 23 samt dom i mål nr T 2153-15 i Nyköpings tingsrätt. I båda fallen fastslogs att arbetsgivarna, som nekat barnmorskorna anställning med samvetsfrihet, agerat med stöd i lag.

Förvaltningen anser att det inte är lämpligt att inrätta särskilda tjänster för barnmorskor som villkorar vilka arbetsmoment de önskar utföra inom ramen för en anställning. Ett sådant förfarande skulle inskränka patientens rätt till en god vård och arbetsgivarens rätt att leda och fördela arbetet samt medföra behov av ökad bemanning i vården.

Med hänvisning till ovanstående samt hälso- och sjukvårdsnämndens ställningstagande föreslår förvaltningen att motionen ska avslås.

**Ekonomiska konsekvenser**
Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Ulf Åkesson
Tillförordnad personaldirektör

**Beslutsexpediering:**
Akt
Landstingsfullmäktige
Hälso- och sjukvårdsnämnden
SLL Personal och utbildning

Godkänd av Malin Frenning, 2017-08-16

Stockholms läns landsting

LANDSTINGSFULLMÄKTIGE

MOTION
2017-02-14

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -02- 14
Dnr LS2017-0344
2017:7

Sverigedemokraterna

**Motion av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor.**

Att arbeta som barnmorska innebär att man behöver medverka vid aborter.

Alla är olika och har olika gränser. För några går den vid att assistera vid abort medan det för andra däremot är självklart att vara behjälplig vid abort.

Fördomar och ideologisk kamp har hjälpt till att försätta sjukvården i dagens barnmorskebrist vilket kan leda till katastrofala konsekvenser. Fullgångna barn dör i samband med förlossningen, kvinnor kan få men för livet och mödrar råkar ut för förlossningsskador samt kan får svårt att hålla tätt och/eller sexlivet förstört. Svensk statistik ser mörk ut, man uppskattar att 300 000 svenska kvinnor lider av analläckage till följd av förlossningsskada och de med mildare - men nog så allvarliga - skador är betydligt fler. Studier visar att en närvarande barnmorska hos en föderska under aktiv förlossning minskar riskerna.

Vi har många sjuksköterskor som önskar vidareutbilda sig till barnmorskor men som avstår just på grund av att de inte får samvetsfrihet att välja bort aborter i sitt arbete som barnmorska. I Norge och Danmark har man samvetsfrihet. Det fungerar utmärkt att ha samvetsfrihet i våra nordiska grannländer utan att abortvården blir lidande, varför skulle det då inte kunna fungera på svensk mark?

Regeringen har satsat drygt tre miljarder på kvinnohälsa och förlossningsvård för att förbättra och säkerställa att rätt vård ges. Satsningen är bra och välkommen men hur ska mödra- och förlossningsvård fungera utan barnmorskor? Det gör den inte.

Bristen på samvetsfrihet ger landstinget endast en typ av barnmorskor medan den stänger den för andra. Har du en moralisk eller religiös övertygelse gör du dig icke besvär. Detta är en av anledningarna till bristen på barnmorskor i SLL

Det är som om det pågår en kamp mellan de kvinnor som vill göra abort och de som till följd av personalbristen under förlossningen mister sitt barn. Så ska det inte behöva vara.
Både den som gör abort samt den som väljer att föda sitt barn ska få den allra bästa vård som går att erbjuda.

Sjukvården bör införa olika barnmorsketjänster. En kategori som enbart arbetar med förlossning och mödravård samt en som är den nuvarande klassiska barnmorskan. Det råder en skriande brist på just förlossningsbarnmorskor.

De kvinnor som behöver/önskar göra abort kommer känna en större trygghet att vända sig till en barnmorska som valt sin specialisering av fri vilja än någon som kanske gör våld på sig själv och innerst inne inte vill utföra aborter.

Med anledning av ovanstående så föreslår vi:

***att*** Stockholms läns landsting undersöker möjligheten att införa två olika typer av barnmorsketjänster inom SLL (en med samvetsfrihet och en utan samvetsfrihet)

***att*** de som åberopar samvetsfrihet ska kunna arbeta/söka tjänst i förlossnings- och mödravård.

Stockholm den 14 februari 2017

Lotta Nordfeldt

**Hälso- och sjukvårdsnämnden**
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING



PROTOKOLLSUTDRAG 6/2017
§ 162

SAMMANTRÄDESDAG
2017-06-20

*Justerat* Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

*Anslagsdatum* 2017-06-21

## § 162 Yttrande över motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor HSN 2017-0536

### Ärendebeskrivning
Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor. I motionen föreslår Lotta Nordfeldt (SD) att Stockholms läns landsting undersöker möjligheten att införa två olika typer av barnmorsketjänster inom Stockholms läns landsting (en med samvetsfrihet och en utan samvetsfrihet) och att de som åberopar samvetsfrihet ska kunna arbeta/söka tjänst i förlossnings- och mödravården.

### Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-05-10
Motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD)

### Yrkanden
1) Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till gemensamt förslag från (L), (M), (KD), (C), (S), (V), (MP), (bilaga).
2) Jörgen Bengtsson (SD) yrkar bifall till motionen.

### Proposition
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandes yrkande.

### Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

*att* föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att avslå motionen

*att* omedelbart justera beslutet.

### Reservationer
Jörgen Bengtsson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Henrik Haij

Expedieras
LSF
Akten

Stockholms läns landsting

**Hälso- och sjukvårdsnämnden**
**Liberalerna**
**Moderaterna**
**Kristdemokraterna**
**Centerpartiet**

**Förslag till beslut**
**2017-06-20**

**Ärende 21**

# Yttrande över motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor

Förslag till beslut:

*att* Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att avslå motionen.

Abortlagstiftningen i Sverige är väl avvägd och har en stor acceptans hos såväl medborgare som sjukvårdsprofession. Frågan om samvetsfrihet som lyfts i motionen har behandlats rättsligt nyligen och det finns all anledning att respektera det utfallet. Motionärens förslag innebär en risk att Stockholms läns landsting inte kan uppfylla abortlagen krav fullt ut. Med anledning av detta bör motionen avslås.

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-05-10

HSN 2017-0536

*Handläggare:*
Maria Samuelsson Almén

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-06-20

# Yttrande över motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor

## Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD) om samvetsfrihet för barnmorskor. I motionen föreslår Lotta Nordfeldt (SD) att Stockholms läns landsting undersöker möjligheten att införa två olika typer av barnmorsketjänster inom Stockholms läns landsting (en med samvetsfrihet och en utan samvetsfrihet) och att de som åberopar samvetsfrihet ska kunna arbeta/söka tjänst i förlossnings- och mödravården.

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-05-10
Motion 2017:7 av Lotta Nordfeldt (SD)

## Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedningen för barn, unga och förlossningsvård.

## Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

*att* till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande.

## Förvaltningens motivering till förslaget

I motionen föreslår Lotta Nordfeldt (SD) att Stockholms läns landsting undersöker möjligheten att införa två olika typer av barnmorsketjänster inom Stockholms läns landsting (en med samvetsfrihet och en utan samvetsfrihet) och att de som åberopar samvetsfrihet ska kunna arbeta/söka tjänst i förlossnings- och mödravården.

Av abortlagen (1974:595) 1 § framgår att om en kvinna begär att hennes havandeskap skall avbrytas, får abort utföras om åtgärden vidtas före utgången av artonde havandeskapsveckan och den inte på grund av

sjukdom hos kvinnan kan antas medföra allvarlig fara för hennes liv eller hälsa. Vägras abort i fall som avses i 1 §, skall frågan omedelbart underställas Socialstyrelsens prövning. Om en kvinna begärt abort skall hon erbjudas stödsamtal innan åtgärden utförs. Vidare framgår i 5 § att abort ska ske på allmänt sjukhus eller på annan sjukvårdsinrättning som Inspektionen för vård och omsorg har godkänt.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Av 16 § framgår att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om behörighet till tjänster inom hälso- och sjukvården och om tillsättning. Regeringen får överlåta åt Socialstyrelsen att meddela sådana föreskrifter.

Patientlagen (2014:821) syftar till att inom hälso- och sjukvårdsverksamhet stärka och tydliggöra patientens ställning samt till att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet. Vidare säger patientlagen att patienten ska få sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som är av god kvalitet och som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Av 3 kap. patientlagen framgår bland annat att patienten ska få information om sitt hälsotillstånd och de metoder som finns för undersökning, vård och behandling och även få information om möjligheten att välja behandlingsalternativ.

Sjukvårdshuvudmannen ska garantera tillräcklig kapacitet för att uppfylla abortlagens krav. Alla patienter ska vara trygga i att de får ett patientsäkert och professionellt bemötande. Vården måste därför säkra patientens rätt till god och säker vård på lika villkor, som bygger på respekt för varje patients självbestämmande och integritet. Detta kan riskeras vid olika typer av barnmorsketjänster med hänvisning till samvetsfrihet inom förlossnings- och mödravården.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Kitty Kook Wennberg
Avdelningschef